

ISBN 978-960-518-358-5

© 2008, Ι. Κ. ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ – ΟΡΜΥΛΙΑ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ
« Ι Ν Δ Ι Κ Τ Ο Σ » Α Ν Ω Ν Υ Μ Ο Σ Ε Κ Δ Ο Τ Ι Κ Η Ε Τ Α Ι Ρ Ε Ι Α

Καλλιδρομίου 64, 114 73 ΑΘΗΝΑ, Τηλ.: 210.88.38.007, e-mail: indiktos@indiktos.gr
Έξαδακτύλου 5, 546 35 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, Τηλ.: 2310.23.10.83, Fax: 2310.26.23.99

ΑΡΧΙΜ. ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΥ
ΣΙΜΩΝΟΠΕΤΡΙΤΟΥ

ΧΑΡΙΣΜΑΤΙΚΗ ΟΔΟΣ

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΟΝ ΒΙΟ ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΝΕΙΛΟΥ ΤΟΥ ΚΑΛΑΒΡΟΥ

Β' ΕΚΔΟΣΗ

Ἐπιμέλεια κειμένου - Σχολιασμός:

ΙΕΡΟΝ ΚΟΙΝΟΒΙΟΝ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΟΡΜΥΛΙΑΣ

ΙΝΔΙΚΤΟΣ
ΑΘΗΝΑΙ 2009

ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΧΗΜΕΙΩΜΑ

Ἡ ἐρμηνεία τοῦ Γέροντος Αἰμιλιανοῦ στὸν *Βίον* τοῦ ὁσίου Νείλου τοῦ Καλαβροῦ ἀποτελεῖ συνέχεια τῶν κατηχήσεών του, στὴν Ἱερὰ Μονὴ Σίμωνος Πέτρας καὶ τὸ Ἱερὸ Κοινόβιο Εὐαγγελισμοῦ Ὁρμουλίας, καὶ καρπὸ τῆς προσωπικῆς του ἐμπειρίας καὶ κοινωνίας μὲ τοὺς ἁγίους. Οἱ ἅγιοι μᾶς ὁδηγοῦν ἀσφαλῶς καὶ ἀκόπως στὴν ἀπόκτησι τῶν χαρισμάτων τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, στὴν ἐπάνοδο τοῦ πρωτοκτίστου κάλλους καὶ πέραν τούτου· μᾶς καθιστοῦν κληρονόμους τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Οἱ ἐν λόγῳ κατηχήσεις, ποὺ ἐκφωνήθηκαν τὸ 1977 καὶ συνιστοῦν τὸ περιεχόμενον τοῦ παρόντος τόμου, δὲν περιέχουν μόνον τὶς βασικὲς ἀρχές τοῦ μοναχισμοῦ ἀλλὰ καὶ τῆς ἐν γένει πνευματικῆς ζωῆς.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸν σχολιασμὸ τοῦ *Βίου*, αὐτὸς ἔγινε ἐπιλεκτικὰ ὡς πρὸς τὰ κεφάλαια καὶ τὶς παραγράφους, διότι ὁ σκοπὸς του ἦταν καθαρὰ παιδαγωγικός.

Ὁ ἀναγνώστης ὅμως μπορεῖ νὰ ἀναζητήσῃ τὴν συνέχεια τοῦ *Βίου* στὴν ἔκδοσι, Ὁ ὁσίου Νείλου ὁ Καλαβρός, ἐκδ. Ὁρμουλία 2002², ἀκολουθῶντας τοὺς ἐντὸς ἀγκυλῶν ἀριθμοὺς τοῦ ἀνά χεῖρας τόμου, οἱ ὁποῖοι δηλώνουν τὰ ἀντίστοιχα κεφάλαια τῆς ὡς ἄνω ἐκδόσεως. Ἡ ἔκδοσις αὐτή, πέραν τοῦ κριτικοῦ κειμένου, δίδει πολὺτιμα στοιχεῖα σχετικὰ μὲ τὸν μοναχισμὸ τῆς Νοτίου Ἰταλίας καὶ Καλαβρίας, τὰ ὁποῖα φωτίζουν τὴν ζωὴ τοῦ ὁσίου Νείλου.

Προβαίνομε στὴν ἔκδοσι τοῦ παρόντος τόμου μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ ἀποτελέσῃ ὁδηγὸ ζωῆς γιὰ κάθε ἀναγνώστη.

I.K.O.

ΧΑΡΙΣΜΑΤΙΚΗ ΟΔΟΣ

1

Ὁ Βίος τοῦ ὁσίου Νεῖλου τοῦ Καλαβροῦ, τοῦ ἐπονομαζομένου Νέου, γράφηκε πιθανώτατα ἀπὸ ἄμεσο μαθητὴ του. Παρ' ὅλα αὐτά, ὁ βιογράφος δὲν μᾶς παρέχει πληροφορίες γιὰ τὸ ἔτος γεννήσεως ἢ κοιμήσεως τοῦ ὁσίου, οὔτε ἄλλες συγκεκριμένες χρονολογίες. Ἀπὸ μαρμαρίνη ἐπιγραφή, τὴν ὁποία ὁ ἡγούμενος τῆς Κρυπτοφέρρης Νικόλαος ἐντοίχισε στὸ παρεκκλήσι τῶν κιτιόρων τῆς μονῆς, συμπεραίνομε ὅτι ὁ ὅσιος ἐκοιμήθη τὸ 1004.

Ὁ ὅσιος λοιπὸν ἔζησε τὸν 10ο μὲ 11ο αἰῶνα, γεννήθηκε δέ, σύμφωνα μὲ τὸ δεῦτερο κεφάλαιο τοῦ Βίου του, στὸ Ρυσιάνο τῆς Καλαβρίας, μιά πόλι τὴν ὁποία ἰδιαίτερα προστάτευε ἡ Παναγία. Ὁ ὅσιος ἦταν δῶρο τοῦ Θεοῦ στοὺς γονεῖς του, οἱ ὅποιοι τὸν ἀντιπρόσφεραν μὲ χαρὰ στὴν ὑπηρεσία τοῦ ναοῦ τῆς Θεοτόκου.

Ὁ ἅγιός μας ὀνομάζεται Νέος ἐν σχέσει μὲ τὸν ὅσιο Νεῖλο τοῦ 5ου αἰῶνος. Ὅμως εἶναι ἀρχαῖος, διότι ὑπάρχουν πολλοὶ νεώτεροι, ἀκόμη καὶ ἐδῶ στὸ Ἅγιον Ὄρος. Ἐζήσε φυσικὰ καὶ ἀπλὰ ὁ ἅγιος, ὅπως ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, ἀλλὰ συγχρόνως εἶχε τὴν δυνατότητα νὰ ἀκούῃ τὴν φωνὴ τοῦ Θεοῦ. Στὸ πρόσωπό του μπορεῖ κανεὶς νὰ δῇ τὸν ἄνθρωπο ποὺ θέλει νὰ ζήσῃ ἀσκητικὴ ζωὴ. Φθάνοντας ὅμως στὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας του, δέχεται ἕναν πειρασμό:

Στοχασάμενος ὁ διάβολος τὸ μέλλον ἐξ αὐτοῦ ἀναφύεσθαι κέρδος, ἤρξατο κατατοξεύειν τὰς τῶν γυναικῶν ἀγάμους ἐπὶ τῷ κάλλει τοῦ νέου· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῇ καλλιφωνίᾳ τῆς ψαλμωδίας αὐτοῦ καὶ τῇ ἐν ἅπασι διεγέρσει καὶ ἐπιτηδεϊότητι. [3]

Διαβλέποντας ὁ διάβολος, λέγει ὁ βιογράφος, ὅτι πολλὴ ὠφέλεια

θα προήρχετο από τὸν ὅσιο καὶ ὅτι θα τοῦ γινόταν ἕνας μεγάλος ἀντίπαλος καὶ ἐχθρὸς του, ἄρχισε νὰ ρίχνη συνεχῶς τὰ βέλη του στὶς νεαρὲς κοπέλλες γιὰ τὸ κάλλος τοῦ νέου. Καὶ ὄχι μόνον γι' αὐτό, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν γλυκύτητα τῆς ψαλμωδίας του καὶ τὴν δραστηριότητα καὶ ἐπιτηδειότητα ποὺ εἶχε σὲ ὅλα. Καὶ αὐτός, ὁ τόσο ἀσήμαντος πειρασμός —δὲν εἶναι μᾶλλον κἂν πειρασμός ἀλλὰ κάτι φυσικὸ στὴν ζωὴ—, τὸν ἔκανε τελικῶς νὰ παντρευθῆ, ὅπως βλέπομε στὴν συνέχεια τοῦ κειμένου.

Διὸ οὔτε ἴσχυσεν ἀποδράσαι τὰς αὐτῶν (τῶν γυναικῶν) πολυτρόπους παγίδας· ἀλλὰ, καθάπερ ἔλαφος πληγεὶς εἰς τὸ ἦπαρ, θηρεύεται ὑπὸ μιᾶς αὐτῶν, ὠραιότητι μὲν καὶ φύσεως κάλλει τὰς ἄλλας ὑπερβαλλούσης, ἐκ γένους δὲ εὐτελοῦς καὶ τοῦ τυχόντος καταγομένης. Ζεύγνυται τοίνυν αὐτῇ καὶ θῆλυ τὸ πρῶτως τεχνῆν παιδίον ὑπῆρξεν αὐτοῖς.

Ἡ ζωὴ τοῦ ἀγίου ἀρχίζει ἀπὸ τὴν ἀποτυχία. Μά, ἀποτυχία εἶναι ὁ γάμος; Ὅχι, εἶναι μυστήριον. Ὅταν ὅμως ὁ ἄνθρωπος ἐπιθυμῆ νὰ ἀρέσῃ μόνον τὸν Θεόν, ὁ γάμος εἶναι ἤδη μιὰ στροφή πρὸς τὸν κόσμον. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ ὁ βιογράφος λέγει, οὐκ ἴσχυσεν ἀποδράσαι τὰς αὐτῶν πολυτρόπους παγίδας. Τουτέστι, δὲν μπόρεσε νὰ ξεφύγῃ τίς παγίδες τῶν γυναικῶν ἀλλὰ, σὰν τὸ ἐλάφι ποὺ τὸ πλήγωσαν στὸ σικώτι, αἰχμαλωτίζεται ἀπὸ μία γυναῖκα καὶ τὴν παντρεύεται. Τὸ πρῶτο δὲ παιδί ποὺ ἀπέκτησαν ἦταν κορίτσι.

Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ παντέφορος πρόνοια καὶ πάντα πρὸ τέλους γινώσκουσα, προῖδοῦσα τὴν μέλλουσαν δι' αὐτοῦ γενήσεσθαι τοῖς ἀνθρώποις μεγίστην ὠφέλειαν καὶ ὅτι πολλοὶ δι' αὐτοῦ τῆς τῶν οὐρανῶν βασιλείας κληρονόμοι γενήσονται, οὐκ εἴασεν αὐτὸν ἐν

ΧΑΡΙΣΜΑΤΙΚΗ ΟΔΟΣ

τῷ βορβόρῳ τοῦ βίου κυλίεσθαι, ἀλλὰ πρῶτον μὲν ἐμφυτεύει ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ τὴν τοῦ θανάτου μνήμην ἀνέκλειπτον καὶ τὴν τῶν μελλόντων κολαστηρίων ἀτελεύτητον βάσανον. Ἐπειτα δὲ φρίκη μεγίστη καὶ πυρετῶ σφοδροτάτῳ ἀεννάως παλαίειν αὐτὸν συνεχώρει, ὡς προβλέπειν καθ' ἡμέραν πρὸ ὀφθαλμῶν αὐτοῦ τὸν ἄρπαγα θάνατον.

Συνεχίζει ὁ βιογράφος νὰ διηγῆται τὴν ἀπλότητα τῆς ζωῆς τοῦ ὁσίου, ἀπὸ τὴν ὁποία δὲν ξέρεις τί νὰ πρωτοχαρῆς: αὐτὸ πού ἐτοιμάζεται στὸ μέλλον; αὐτὸ πού τώρα σοῦ διηγεῖται; τὴν εἰκόνα πού σοῦ παρουσιάζει; τὴν φυσικότητα τῆς ζωῆς τοῦ ὁσίου μέσα ἀπὸ τὴν ὁποία ὡς ἐκ πετρῶν βγάζει τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ὁ Θεός¹; Τὰ πάντα μπορεῖ κανεὶς νὰ χαρῆ. Ὁ ὅσιος, ἀνύποπτος ὅτι ὑπάρχουν καὶ ἄλλες παγίδες —ἐν προκειμένῳ ἡ παγίδα τοῦ Θεοῦ—, πέφτει στὴν πρώτη καὶ παντρεύεται.

Ἡ πρόνοια ὅμως τοῦ Θεοῦ, πού τὰ πάντα γνωρίζει, μπορεῖ καὶ τὰ πάντα νὰ ἐπιφέρῃ, χωρὶς νὰ ἀναιρῆ τὴν βούλησι τοῦ ἀνθρώπου. Ἐνα μόνον ἀδυνατεῖ νὰ πετύχῃ ἡ παντοδύναμος αὐτῆ ἐνέργεια, νὰ διασειῇ τὴν βούλησι τοῦ ἀνθρώπου, ἐνῶ μπορεῖ νὰ ἐκμεταλλεῖται καὶ τὴν τελευταία ἰκμάδα τῆς βουλήσεως μιᾶς ψυχῆς πρὸς τὸ συμφέρον τῆς, ὅταν αὐτὴ παραδίδεται στὸν Θεόν.

Ἐν προκειμένῳ, ἐπειδὴ ὁ Θεὸς προεῖδε ὅτι ὁ ὅσιος θὰ ὠφελοῦσε πάρα πολὺ τοὺς ἀνθρώπους καὶ ὅτι πολλοὶ μέσῳ αὐτοῦ θὰ γίνονταν κληρονόμοι τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, δὲν τὸν ἄφησε στὸν κόσμον. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἡ θεία πρόνοια κάλεσε τὸν ὅσιο Νεῖλο στὸ μοναστικὸ Σχῆμα, ἐπειδὴ ἀπέβλεπε στὴν ὠφέλεια τῶν ἀνθρώπων; Ὁχι, αὐτὸ δὲν εἶναι ἀληθινό. Ὅταν ἐρμηνεύσωμε ἔτσι τὴν ἀντίστοιχη φράσι, στὴν πραγματικότητα μετα-

1. *Ματθ.* 3, 9· *Λουκ.* 3, 8.

βιβάζομε τους δικούς μας λογισμούς στο πνεῦμα τοῦ ἱεροῦ συγγραφέως ἢ καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς συνειδήσεως. Μὲ τὰ λόγια αὐτὰ ὁ βιογράφος θέλει νὰ τονίσῃ κάτι ἄλλο: τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀφιέρωσεως τοῦ ὁσίου στὸν Θεόν.

Καὶ γιὰ νὰ τὸν βγάλῃ ὁ Θεὸς ἀπὸ τὸν βόρβορο τῆς ζωῆς, τοῦ χάρισε τὴν διαρκῆ μνήμη τοῦ θανάτου, ποῦ ἀποτελεῖ πράγματι θεῖο χάρισμα. Εἶχε δηλαδὴ τὴν αἴσθησι ὅτι μπροστά του ἦταν τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ, ποῦ θὰ τὸν ἄρπαζε καὶ θὰ τὸν μετέφερε στὴν ἄλλῃ ζωῇ. Ποῦ; Στὰ κολαστήρια.

Πῶς ἐξομοιώνεται ὁ Θεὸς μὲ τὸν ἄνθρωπο! Πῶς γίνεται ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς ἄνθρωπος! Πῶς κατεβαίνει καὶ χρησιμοποιεῖ καὶ τὴν τελευταία πτυχή τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, ὥστε νὰ κερδίσῃ τελικῶς τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὸν αἰώνιο θάνατο, ἀπὸ τὸν χωρισμὸ τοῦ ἀπὸ τὸν Θεόν! Ὁ Θεὸς ἐπλασε τὸν ἄνθρωπο γιὰ τὸν ἑαυτό Του καὶ τὸν ἀνάγει στὸν ἑαυτό Του μὲ κάθε τρόπο, καὶ ἰδίως μὲ ὅ,τι εἶναι οἰκειὸ στὸν καθένα. Ἔρχεται καὶ τοῦ μιλάει μὲ γνωστό τρόπο, μὲ τὴν γλῶσσα τοῦ πατέρα του, τῆς μητέρας του, ὅπως εἶχε μάθει νὰ σκέπτεται καὶ νὰ ζῆ ἀπὸ μικρὸ παιδί. Δικαίως ὁ Ἀπόστολος λέγει, «τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν»².

Τὰ πάντα, καὶ ὁ χαρακτήρας καὶ τὸ βαρὺ κληρονομικὸ, ἀκόμη καὶ ἡ ἀσθενεστάτη ἰδιοσυγκρασία, ἀκόμη καὶ ὁ μέγιστος πυρετός, καὶ ὁ πλέον φρικαλέος πόνος, παίζουν τὸν θεοποιητικὸν ρόλο, διότι συγκεντρώνουν τὸν ἄνθρωπο στὸν ἑαυτό του. Ζῶντας δηλαδὴ ἡ ψυχὴ τὸν θάνατο, τὸν πόνο, τὸν ζόφο τῆς κολάσεως, δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ζητᾷ τὸ φῶς, γιὰ νὰ φωτίσῃ τὰ σκότη τῆς. Ἔτσι καὶ ὁ ὅσιος, ἐνῶ ζοῦσε ἀμέριμνα καὶ χαρούμενα, φθάνει στὸ σημεῖο νὰ μὴν μπορῆ τίποτε ἄλλο νὰ πῆ, παρὰ μόνον «Κύ-

2. Ρωμ. 8, 28.

ΧΑΡΙΣΜΑΤΙΚΗ ΟΔΟΣ

ριε, φώτισόν μου τὰ σκότη». Ἐκεῖ πού βρέθηκε ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς μὲ ἕναν ἄλλο τρόπο³, βρέθηκε καὶ ὁ ὅσιός μας μὲ τὸν δικό του τρόπο, στὸν δικό του τόπο.

Ἐν μιᾷ οὖν τῶν ἡμερῶν μηδενὶ εἰρηκῶς μηδὲ θαρρόήσας τὸ οἰκεῖον μυστήριον ἀνθρώπων τινί, πορεύεται πρὸς τινὰ χρωστοῦντας αὐτῷ ποσὸν ἰκανόν, λέγων πρὸς αὐτούς· «Ἀμπελῶνα κάλλιστον εὗρηκα καὶ ἀνάγκην ἔχω τοῦ ἀγοράσαι αὐτόν». [4]

Ζῶντας σὲ αὐτὴ τὴν κατάστασι, ἀποφασίζει κάποια ἡμέρα, χωρὶς νὰ ἐμπιστευθῆ σὲ κανέναν τὸ μυστικό του, νὰ πάη σὲ μερικοὺς πού τοῦ χρωστοῦσαν ἀρκετὰ χρήματα. Αὐτὸ σημαίνει πὼς ὁ ὅσιος Νεῖλος εἶχε πλούτη, μέριμνες, δοσοληψίες, δεσίματα. Πῶς τὰ ἐγκατέλειψε ὅλα; Μόνον ὁ Κύριος γνωρίζει.

Μηδὲ θαρρόήσας τὸ οἰκεῖον μυστήριον. Χωρὶς καμιὰ ἀμφιβολία, μποροῦμε θαυμάσια νὰ ἐκλάβουμε τὴν λέξι *μυστήριο* μὲ τὴν θεολογικὴ τῆς ἔννοια, ὅτι τὸ δικό του ἀκριβὸ μυστικὸ ἦταν ὁ ζωγραφούμενος στὴν καρδιά του Θεός, μὲ τὴν ἐλπίδα τῆς ἀποτάξεως τοῦ κόσμου καὶ τῆς ἐντάξεώς του σὲ μιὰ καινούργια ζωή.

Κρύβοντας λοιπὸν μέσα στὰ σπλάγγνα του τὸ ἀκριβώτερο μυστικὸ τῆς ζωῆς του, τὸν πόθο του γιὰ τὸν Θεόν, πορεύεται μὲ ὅλη τὴν κόλασι τῆς ψυχῆς του, μὲ τὸν πυρετό, μὲ τὴν ἀγωνία —χωρὶς ὅμως νὰ τὸν ἀπασχολοῦν αὐτά, διότι εἶχε ἀφεθῆ στὰ χέρια τοῦ Θεοῦ— σὲ κάποιους χρεῶστες του, λέγοντάς τους:

«Ἀμπελῶνα κάλλιστον εὗρηκα καὶ ἀνάγκην ἔχω τοῦ ἀγοράσαι αὐτόν». Μὲ τὸν παραβολικὸ αὐτὸ λόγο, ἀπὸ τὴν μιὰ μὲν κρύ-

3. Φιλοθέου Κοκκίνου, *Λόγος εἰς ἅγιον Γρηγόριον Παλαμᾶν* 18, Τσάμη, σ. 447, στχ. 16-17.

βεται από τους χρεῶστες του, διότι δὲν ἦταν σὲ θέσι νὰ ἐκτιμήσουν αὐτὸ πὺν ἐπρόκειτο νὰ κάνη καὶ θὰ τὸν περιγελοῦσαν, ἀπὸ τὴν ἄλλη δέ, ἀληθινὰ ἀποκαλύπτει αὐτὸ πὺν πίστευε καὶ ζοῦσε ὁ ἴδιος μέσα στὴν καρδιά του. "Ἐνας ὀλόκληρος ἀμπελώνας, τοὺς λέγει, ἕνας παράδεισος, ἕνας ὀλόκληρος κόσμος μὺ ἀνοίχθηκε ἀπὸ τὸν Θεόν, καὶ δὲν μπορῶ νὰ κάνω τίποτε ἄλλο, παρὰ νὰ τὸν κάνω δικό μου. Διαφορετικά, δὲν μπορῶ νὰ ζήσω.

Ἐδῶ βλέπει κανεὶς τὸν ἀποχωρισμό, τὸ ξεμοναχιασμο τῶ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν κόσμο καὶ τὴν δυνατότητα εἰσαγωγῆς του σὲ ἕναν ἄλλο κόσμο. Εὐρισκόμενος μέσα στὸν κόσμο, ὅποιοι ἀνῆκει στὸν Θεὸν εἶναι τελικῶς ξεμοναχιασμένοι, ὅπως ἦταν καὶ ὁ ὅσιος Νεῖλος. Δὲν ὑπῆρχε κάτι πὺν θὰ μποροῦσε νὰ τὸν θέλξει, νὰ τὸν ἱκανοποιήσῃ· κάτι μὲ τὸ ὅποιο θὰ μποροῦσε νὰ ζήσῃ ἔστω καὶ γιὰ λίγο· οὔτε καὶ ἡ γυναίκα του. Ἐὰν ὑπῆρχε ἔστω καὶ τὸ ἐλάχιστο, αὐτὸ θὰ ἦταν ἕνας θόρβορος. Καὶ αὐτὸ τὸ ἐλάχιστο μπορεῖ νὰ εἶναι στὴν σκέψι, στὴν καρδιά, στὴν θέλησι, μπορεῖ νὰ εἶναι μιὰ γνώμη, μιὰ ἰδέα, μιὰ ἐπιθυμία. Ἄλλὰ καὶ ἡ καλλίστη ἐπιθυμία θὰ ἐρχόταν σὲ ἀντίθεσι μὲ ὅ,τι ζητοῦσε ὁ ὅσιος, μὲ τὸν ἀμπελῶνα τὸν κάλλιστον.

Ἐὸ ἄνθρωπος τῶ Θεοῦ λοιπὸν ξεμοναχιάζεται. Δὲν ὑπάρχει ἀγαθὸ ἐπὶ τῆς γῆς γι' αὐτόν. Τὸ μόνο ἀγαθὸ του εἶναι ἡ ἀνάληψις του, ἡ ὕψωσις του ἀπὸ ὅλα.

Δαβὼν δὲ ἐξ αὐτῶν ὅσον ἂν εὐρέθησαν ἔχοντες, τὸ λείπον καταλείψας, ἔξεισι τῶν ἐκεῖσε τῆ νόσῳ βαρῆως κατατρυχόμενος.

Ἐραιότατη ἔκφρασις, ἀπλούστατη. Ἐὸ βιογράφος παρακολουθεῖ κατὰ πόδας τὸν ἅγιο, ἀποδίδοντας ὅλα τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς προσωπικότητάς του καὶ ταυτόχρονα ἀποκαλύπτοντας τὸ χέρι τῶ Θεοῦ πὺν δούλευε μέσα του. Πῆρε, λέγει, ἀπὸ τοὺς χρεῶστες

ΧΑΡΙΣΜΑΤΙΚΗ ΟΔΟΣ

του ὅσα χρήματα ἔτυχε νὰ ἔχουν. Δὲν κάθισε νὰ συγκεντρώσῃ ὅλα τὰ χρέη του. Ἦταν ἐλεύθερος ἄνθρωπος. Ὅ,τι βρέθηκε πρόχειρα στὸν καθένα, αὐτὸ πῆρε. Τὰ περισσότερα σίγουρα δὲν θὰ βρέθηκαν. Διότι, ὅποιος ἔχει δανεισθῆ χρήματα, καὶ μάλιστα πρὶν ἀπὸ πολὺ καιρὸ, δὲν μπορεῖ ἐκεῖ πού δὲν τὸ περιμένει νὰ τὰ παραδώσῃ στὴν πρώτη ζήτησι. Ἔτσι, θὰ προσπαθοῦσαν ὅλοι νὰ ξεφύγουν καὶ ἐλάχιστα θὰ τοῦ ἀπέδωσαν.

Παίρνει λοιπὸν αὐτὰ τὰ ἐλάχιστα πού βρέθηκαν, καὶ φεύγει μαζί μὲ τὴν ἀρρώστια του, ἢ ὁποῖα ὅμως δὲν τὸν ἀπασχολεῖ καθόλου. Ὅπως κάποιος παίρνει τὴν ράβδο του, ἔτσι καὶ αὐτὸς πῆρε τὴν νόσο, τὸν πυρετό του, τὴν φρίκη πού ζοῦσε. Ἐὰν ὑποθέσωμε πὼς θὰ ἔχανε τὴν ἀρρώστια του, δὲν ξέρομε ἂν θὰ μποροῦσε νὰ φθάσῃ στὰ μέτρα ἀγιότητος πού ἔφθασε.

Ἐνας ἅγιος εἶναι ἄνθρωπος, ὅπως ὅλοι οἱ ἄλλοι. Ὑπόκειται στοὺς ἴδιους νόμους, στὴν ἴδια φθορά. Θὰ λέγαμε ὅτι ζῆ μεταξύ φθορᾶς καὶ ἀφθαρσίας, ἀφ' ἑνὸς μὲν γιατί ζῆ τὸν Θεόν, ἀφ' ἑτέρου δὲ γιατί πατάει στὴν γῆ καὶ ἔλκεται συνεχῶς ἀπὸ αὐτήν. Ὁ ἅγιος εἶναι ἄνθρωπος πού ξέρεи νὰ ἀγαπᾷ, ὅπως ἀγάπησε ὁ ὅσιος Νεῖλος, ξέρεи νὰ ἐλκύη, ὅπως εἴλκυσε ὁ ὅσιος, ξέρεи νὰ ἐλκύεται, ὅπως ἐλκυσθῆκε ὁ ὅσιος ἀπὸ κάλλος ἀνθρώπου. Ὁ ἅγιος εἶναι κάποιος πού μπορεῖ νὰ ζήσῃ τὸν κόσμον, χωρὶς ὅμως νὰ βρῖσκη σὲ αὐτὸν κάτι κοινὸ μὲ τὸν ἑαυτὸ του.

Αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον τὸν παίρνει ὁ Θεός, τὸν ἐξάγει μὲ τοὺς νόμους τῆς φύσεως καὶ μὲ ἀπλούστατους τρόπους, καὶ τοῦ λέγει: «Δεῦρο ἀκολούθει μοι»⁴. Τὸ «ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου»⁵ εἶναι ἓνας χρησμός, ἓνας λόγος, μία προφητεία γραμμένη γιὰ κάθε ἄνθρωπον, γιὰ κάθε ἐποχὴ. Ὁλόκληρη

4. *Ματθ.* 19, 21· *Λουκ.* 18, 22.

5. *Γέν.* 12, 1.

ἡ ἀνθρωπίνη φύσις, ἡ ὑποδουλωμένη λόγῳ τῆς πτώσεως στήν ἁμαρτία καὶ στήν φθορά, στήν ὁποία συμμετέχει καὶ συστενάζει καὶ συνωδίνει καὶ ἡ κτίσις⁶, καλεῖται ἀπὸ τὸν Θεόν. Θὰ λέγαμε ὅτι μιὰ γιὰ πάντα ἔθεσε ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπο ἐπὶ τῆς θόνης του⁷, ἐπὶ τῆς Ἐκκλησίας του, γιὰ νὰ εἶναι δικός του.

Ἐδῶ κρύβεται τὸ μυστήριον τοῦ Θεοῦ ὁ ὁποῖος κυνηγᾷ τὸν ἄνθρωπο, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἀνθρώπου ποὺ ἀνύποπτα παίζει. Διότι, ὁ,τιδήποτε κάνει ὁ ἄνθρωπος πέρα ἀπὸ τὴν ἀναζήτησι τοῦ Θεοῦ, εἶναι ἓνα παιγνίδι, καὶ μάλιστα ἓνα ἐπικίνδυνον παιγνίδι, ἀφοῦ καὶ τὸ ἐλάχιστον ἀκόμη τὸν κάνει νὰ ἀρέσκειται στὸν κόσμον αὐτό, νὰ τὸν ἀγαπᾷ, καὶ ἐπομένως νὰ χωρίζεται ἡ καρδιά του καὶ ὁ νοῦς του ἀπὸ τὸν Θεόν.

Συνείπτετο δὲ αὐτῷ καὶ μοναχός τις Γρηγόριος τῷ ὀνόματι, ποδηγέτης αὐτῷ τῆς πρὸς τὸ μοναστήριον ἀπαγούσης ὁδοῦ γινόμενος.

Ὁ ὅσιος Νεῖλος δὲν ἔφυγε μόνος του γιὰ τὸ μοναστήρι. Τὸν συνώδευσε κάποιος μοναχός Γρηγόριος, ποὺ βρέθηκε στήν περιοχή τοῦ ὁσίου, παρ' ὅτι δὲν ὑπῆρχαν μοναστήρια ἐκεῖ. Πῶς βρέθηκε; Τὸν ἔστειλε ὁ Θεός, γιὰ νὰ ἀπαγάγη τὸν ὅσιο. Διότι μόνον ὡς ἀπαγωγὴ θὰ μπορούσε νὰ θεωρηθῆ ἡ ἀρπαγὴ τοῦ Νεΐλου, ἀλλὰ καὶ τοῦ κάθε ἀνθρώπου μέσα ἀπὸ τὴν ζωὴ τοῦ κόσμου. Τέτοιοι Γρηγόριοι ὑπάρχουν πάρα πολλοί.

Ποδηγέτης τῆς πρὸς τὸ μοναστήριον ἀπαγούσης ὁδοῦ γινόμενος. Τὸ ποδηγέτης ἐκλαμβάνεται κατὰ τὸ φαινόμενο, καὶ ὅχι ὅπως εἶναι στήν πραγματικότητα, διότι ποδηγέτης ἦταν ὁ ἴδιος

6. Ρωμ. 8, 22.

7. Πράξ. 10, 11· 11, 5.

ΧΑΡΙΣΜΑΤΙΚΗ ΟΔΟΣ

ὁ Χριστός. Τὸ ὅτι δὲ ὁ Γρηγόριος ὠδηγοῦσε τὸν ὅσιο Νεῖλο στὸν ὁρόμο πρὸς τὸ μοναστήρι, σημαίνει ὅτι ὁ ὅσιος δὲν ἤξευρε κἄν ποῦ βρίσκεται τὸ μοναστήρι αὐτό. Παρ' ὅτι ὁμῶς τὸ ἀγνοοῦσε, εἶχε ἀποφασίσει νὰ πάη.

Φθάσας δέ τινα ποταμὸν καὶ εἰσελθὼν τοῦ περάσαι αὐτόν, τότε ἔγνω τὴν τοῦ Θεοῦ ὁδηγοῦσαν αὐτὸν ἀντίληψιν βοηθοῦσαν αὐτῷ καὶ πρὸς τὸ οἰκεῖον ἄγρουσαν βούλημα.

Ὁ ὅσιος ἄφησε τὰ χρέη του, τὴν γυναῖκα του, τὸ παιδί του, πῆρε μόνον τὸν πυρετό του καὶ ξεκίνησε γιὰ τὸ μοναστήρι. Μέχρι τὴν στιγμή ἐκείνη δὲν εἶχε καμία ἀντίληψι ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ, καμία αἴσθησι τῆς βοηθείας Του. Ὁ Θεὸς τὸν ἀπήγαγε καὶ αὐτὸς δὲν εἶχε δοκιμάσει ἀκόμη τὴν δύναμί Του. Τὸν ἐπισκέφθηκε ἀργότερα ἢ χάρις τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ χωρὶς νὰ κἀνη κάτι ὁ ἴδιος γιὰ νὰ τὴν κερδίσει, καὶ χωρὶς νὰ φαίνεται αὐτὴ ὡς μεγαλούργημα τοῦ Θεοῦ.

Στὸ πρόσωπο τοῦ ὁσίου Νεῖλου βλέπομε τὸν ἄνθρωπο ὁ ὁποῖος μέσα στὴν καρδιά του εἶχε τὸν πόθο τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ ἀγνοοῦσε ἐντελῶς. Πραγματικά, ὅ,τι καὶ ἂν κἀνη κανεὶς, κάτω ἀπὸ κάθε ἐνέργειά του κρύβεται ὁ πόθος τοῦ Θεοῦ. Ἀκόμη καὶ ἐν τῷ τρώγειν καὶ ἐν τῷ πίνειν καὶ ἐν τῷ μεθύειν, ὑπάρχει μιὰ νοσταλγία τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἡ καλλιέργεια ἀκόμη τοῦ κήπου εἶναι ἀνάμνησις τῆς καλλιεργείας τοῦ παραδείσου. Καὶ τὸ ὄνομα ποῦ δίνεις σὲ κάποιον, σοῦ θυμίζει τὸ ὄνομα ποῦ ἔδωσε ὁ Ἀδὰμ στὰ ζῶα καὶ στὰ φυτὰ μέσα στὸν παράδεισο⁸. Καὶ ἡ συναναστροφή μὲ τὰ ζῶα θυμίζει στὴν ψυχὴ τὸν παράδεισο, διότι ἡ ψυχὴ δὲν ἔλαβε τὴν ζωὴ της τώρα, ἀλλὰ μέσα στὸν παράδεισο, γι' αὐτὸ καὶ θυμᾶται

8. Γέν. 2, 15· 19-21.

τά πάντα. Αὐτὴ ἡ ἀνάμνησις, ἡ δύναμις καὶ ἡ προϋπαρξίς τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως μέσα στὸν παράδεισο, κρύβει μέσα τῆς τὴν αἴσθησι τοῦ πόθου ἔρχεται ὁ ἄνθρωπος, τὴν νοσταλγία τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἄνθρωπος ὅμως δὲν τὸ συνειδητοποιεῖ αὐτό.

Ξεκίνησε λοιπὸν ὁ ὄσιος, χωρὶς κανένα σημάδι ἀπὸ τὸν Θεόν, χωρὶς καμία παρουσία τῆς δυνάμεώς Του. Συνήθως ὁ Θεὸς στὸν ἕναν κάνει ἕνα θαῦμα, στὸν ἄλλο δίνει ἕνα ὄνειρο, στὸν τρίτο δίνει μιὰ ἐπιτυχία, ὁ τέταρτος προσεύχεται καὶ παίρνει μιὰ ἀπάντησι. Αὐτὸς τίποτε δὲν εἶχε. Τὸ μόνο ποὺ κουβαλοῦσε ἦταν ἡ ἀρρώστια του.

Τὸ ἀθόρμητο αὐτὸ ξεκίνημα τοῦ ὁσίου, ὅπως τὸ παρουσιάζει ὁ βιογράφος, δείχνει ὅτι αὐτὸς ποὺ ἐνεργεῖ μέσα στὸν ἄνθρωπο εἶναι ὁ Θεός. Ἀκόμη καὶ ὅταν ἐσὺ θέλῃς καὶ ὅταν τρέχῃς⁹ καὶ ὅταν παίξῃς καὶ ὅταν ἀγρυπνῇς, στὴν οὐσία δὲν κάνεις τίποτε ἀπὸ μόνος σου· εἶσαι ἕνα αὐτόματο ποὺ σὲ ἄγει ὁ Θεός. Ἀκόμη καὶ ὅταν σκέπτεσαι κάτι, καὶ αὐτὸ εἶναι ἀπὸ τὸν Θεόν. Ἐπομένως, ἐσὺ δὲν ἔχεις νὰ προσφέρῃς τίποτε γιὰ τὴν σωτηρία σου. Τὸ πᾶν ἀρχίζει ἀπὸ τὸν Θεόν, ἐνεργεῖται διὰ τοῦ Θεοῦ καὶ καταλήγει στὸν Θεόν, ὁ ὁποῖος καὶ θὰ περικλείσῃ μέσα του τὰ πάντα¹⁰. Τὰ πάντα συγκλείονται μέσα στὸν Θεόν.

Ὁ ὄσιος λοιπὸν τὰ ἄφησε ὅλα, ξεκίνησε καὶ βρέθηκε μπροστὰ σὲ ἕνα ποτάμι. Μόλις μπῆκε γιὰ νὰ τὸ περάσῃ, τότε ἔγνω τὴν τοῦ Θεοῦ ὁδηγοῦσαν αὐτὸν ἀντίληψιν βοηθοῦσαν αὐτῷ. Δηλαδή, περνῶντας τὸ ποτάμι καὶ ἀποχωριζόμενος τὴν πατρίδα του, εἶχε πλέον ἀποδειχθῆ ἡ πιστότητά του, ὁπότε ὁ Θεὸς τοῦ δίνει τώρα τὴν πρώτη αἴσθησι τῆς παρουσίας Του. Γιὰ πρώτη φορά τοῦ λέγει: Θὰ δῆς ὅτι ἐγὼ σὲ ὠδηγοῦσα σὲ αὐτὸ ποὺ ἔκα-

9. Ρωμ. 9, 16.

10. Ἐφ. 1, 10.

ΧΑΡΙΣΜΑΤΙΚΗ ΟΔΟΣ

νες. Τώρα πού ἀπεδείχθη ἡ βούλησίς σου, τώρα πού μοῦ ἀπέδειξες ὅτι με ἀγαπᾶς καί ὅτι δέν σέ νοιάζει τίποτε ἄλλο παρά μόνον ἐγώ, τώρα θά σοῦ δείξω καί ἐγώ ποιός εἶμαι καί τί μπορῶ νά κάνω γιά σένα.

Καί πρὸς τὸ οἰκεῖον ἄγρουσαν βούλημα. Τὸ οἰκεῖον βούλημα εἶναι τὸ βούλημα τοῦ Θεοῦ, με τὸ ὁποῖο συνταυτίζει τὸν ἑαυτό του ὁ ἄνθρωπος· τὸν ὁδηγεῖ ὅμως σὲ αὐτὸ ὁ Θεός, ἀφοῦ καί τὸ θέλει καί τὸ ἐνεργεῖν εἶναι τοῦ Θεοῦ¹¹. Μόνον ὅταν ἐνωθῇ ὁ ἄνθρωπος βουλευτικά καί νοητικά με τὸν Θεόν, ἐξασφαλίζει τις προϋποθέσεις γιὰ νὰ δεχθῇ τὴν θεία ἐνέργεια καί νὰ γίνῃ ἅγιος. Νὰ γίνῃ δηλαδή ὁ ἀφορισμένος, ὁ μεμονωμένος ἄνθρωπος, ὁ ἀποσυνάγωγος, αὐτὸς πού χωρίσθηκε ἀπὸ ὅλα, πού τὰ ἐγκατέλειψε ὅλα, γιὰ νὰ ἀνήκῃ μόνον στὸν Θεόν. Κάνε καί σὺ ἀποσυνάγωγος τὸν ἑαυτό σου, καί τότε μπορεῖς νὰ ἀνήκῃς στὸν Θεόν.

Γιὰ νὰ συναντήσῃ ὅμως κανεὶς με ὁποιοδήποτε τρόπο τὸ μοναδικὸ συναπάντημα τῆς ζωῆς του, τὸν Θεόν, πρέπει νὰ ποινάη, νὰ κατατρύχεται, εἴτε ἀπὸ πυρετὸ εἴτε ἀπὸ κάποιον ἄλλο πόνου, φυσικό, ψυχικό, πνευματικό. Ἄνθρωπος πού δέν πονάει, πού δέν κλαίει, ἄνθρωπος πού δέν σταλάζει τὸ μάτι του, δέν εἶναι δυνατὸν νὰ δῇ τὸν Θεόν. Μόνον αὐτὸς πού ὀδυνᾶται βλέπει τὸν Θεόν. Δέν ὑπάρχει γέννησις χωρὶς ὠδῖνες. Μόνον ὁ πόνος μπορεῖ νὰ ἀπαλλάξῃ τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τις ἀνθρώπινες ἐπιθυμίες καί ἀπὸ τὰ ἀνθρώπινα θέληγτρα καί ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό του καί νὰ τὸν ἐνώσῃ με τὸν Θεόν.

Γι' αὐτὸν τὸν λόγο ὁ ὅσιος Νεῖλος πονοῦσε καί ἀγαποῦσε τὸν πόνου καί δέν τὸν ἄφησε μέχρι τὴν τελευταία στιγμή τῆς ζωῆς του. Ἄλλοίμονο στὸν ἄνθρωπο ὁ ὁποῖος δέν ἔχει ἀκούσιο πόνου· πρέπει νὰ ἀντικαταστήσῃ τὸν ἕνα ἐλλείποντα ἀκούσιο πόνου, με

11. Φιλιπ. 2, 13.

μύριους έκουσίους, γιά νά μπορέση νά αναπληρώση τήν ἔλλειψη και νά γνωρίση τόν Θεόν.

Ἐπίσης, ὅποιος θέλει νά γίνη ἅγιος πρέπει νά μὴν προσδοκᾷ τόν Θεόν ἀποδεικτικῶς, δηλαδή νά μὴ ζητάη ἀπὸ τόν Θεόν σημεῖο, ὅπως και ὁ ὄσιος Νεῖλος.

Ὅταν ζήτησαν οἱ Ἰουδαῖοι σημεῖο ἀπὸ τόν οὐρανό, ὁ Κύριος τοὺς ἀρνήθηκε κάτι τέτοιο. Τοὺς εἶπε ὁμως κάτι ἄλλο: Γκρεμίστε τόν ναό αὐτό, και σὲ τρεῖς ἡμέρες θὰ τόν ἀνοικοδομήσω, ἐννοῶντας τὸ σῶμα του¹². Ὅταν ἀργότερα ξαναζήτησαν σημεῖο, τοὺς ἀπάντησε: Δὲν θὰ δοθῇ στήν γενεὰ αὐτῆ σημεῖο, παρά μόνον τὸ σημεῖο τοῦ Ἰωῆ, ἧτοι ἡ τριήμερος ταφή μου και ἡ ἀνάστασίς μου¹³. Ἡ πιστεύετε σὲ μένα ὅτι ὑπάρχω ζῶν, ἧ δὲν πιστεύετε. Σημεῖο πάντως δὲν θὰ σᾶς δοθῇ.

Ἀλλά και ὅταν ὁ πλούσιος, στήν παραβολὴ τοῦ πλουσίου και τοῦ Λαζάρου, ζήτησε ἀπὸ τόν Ἀβραάμ νά δοθῇ σημεῖο στοὺς ἀδελφούς του —νά ἀναστηθῇ ὁ Λάζαρος και νά πάη νά τοὺς κηρύξῃ τὴν ἀλήθεια—, τί ἀπάντησε ὁ Ἀβραάμ; «Ἔχουσι Μωϋσεῶ και τοὺς προφῆτας»¹⁴, δὲν θὰ τοὺς δοθῇ τέτοιο σημεῖο πού ζητᾶς. Και ὅταν οἱ ἄνθρωποι ζητοῦσαν θαύματα ὡς σημεῖα, ποτὲ δὲν ἔκανε θαύματα ὁ Χριστός. Ὅπου ὁμως ὑπῆρχε ἀνθρώπινος πόνος, πείνα, ἀρρώστια, μιζέρια, ἀδυναμία, ἐκεῖ ἔκανε θαυματουργίες, διότι ἐκεῖ ἦταν ἡ ταπεινώσις, ἡ πτώσις, ἡ ἀγωνία, ἡ ἀρνήσις τῆς ζωῆς.

Ἐπομένως, αὐτὸς πού πηγαίνει στὸ μοναστήρι γιά νά δῇ τόν Θεόν ἧ γιά νά γίνη ἅγιος, αὐτὸς ἔχει ἤδη τὴν καρδοκία του· ζητάει σημεῖο, δὲν ζητάει τόν Θεόν. Εἶναι πολὺ σημαντικὸ αὐτό,

12. Ἰω. 2, 18-21.

13. Ματθ. 12, 38-40.

14. Λουκ. 16, 27-31.

ΧΑΡΙΣΜΑΤΙΚΗ ΟΔΟΣ

διότι συχνά πυκνά και ἔμεῖς λέμε ὅτι πηγαίνομε στὸ μοναστήρι γιὰ τὸν Θεόν, ἀλλὰ στὴν πραγματικότητα πᾶμε γιὰ τὸν ἑαυτό μας. Στὸν πνευματικό μας προσανατολισμὸ ὑπάρχει ἕνας εὐδαιμονισμὸς, ἕνας ἀτομικισμὸς, μία ἐπιστροφή στὸν ἑαυτό μας καὶ ὄχι στὸν Θεόν, ἡ ὁποία γίνεται μὲ τὴν ἀναζήτησι τῶν σημείων τῆς χάριτος, τῆς θείας οἰκονομίας, τῆς εὐφροσύνης, τῆς ὀράσεως τοῦ Θεοῦ, τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ.

Μά, δὲν μπορῶ νὰ ζητῶ τὸν Θεόν; Βεβαίως μπορῶ, ὅταν δὲν ζητῶ κανένα σημάδι· ὅταν βαδίζω ὡς ὁ ἄνθρωπος ὁ ταπεινός, ὁ μικρός, ὁ ἀνίκανος, ὁ ἄπιστος, ὁ ἀνάξιος νὰ μὲ συναντήσῃ ὁ Θεός· ὅταν νοιώθω ὡς ὁ πρῶτος τῶν ἁμαρτωλῶν¹⁵ καὶ ὡς ὁ τελευταῖος τῶν πιστῶν¹⁶, ὡς ὁ ἄνθρωπος ποὺ δὲν εἶμαι ἄξιος οὔτε τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων Του νὰ λύσω¹⁷, οὔτε τὰ ὑποπόδια τῶν ποδῶν Του νὰ προσκυνήσω. Ὅταν ἀρνηθῶ τὸν ἑαυτό μου καὶ καταλάβω καὶ πῶ, Κύριε, δὲν εἶμαι τίποτε ἄλλο παρὰ ἕνας τυφλός, τότε μπορεῖ νὰ ἔλθῃ ὁ Θεός.

Πῶς ὅμως γνώρισε ὁ ἅγιος τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ, καθὼς βάδιζε πρὸς τὸ μοναστήρι;

Τῆς γὰρ νόσου κατὰ τὸ μέσον τοῦ ποταμοῦ, καθάπερ φορτίον βαρὺ, ἀφαιρεθείσης ἀπὸ τῶν ὄμων αὐτοῦ, προθύμως τοῦ λοιποῦ τὴν ὁδὸν διήγνε καὶ τεροπόμενος ἐφάλλεν· «Ὁδὸν ἐντολῶν σου ἔδραμον, Κύριε, ὅταν ἐπλάτυνας τὴν καρδίαν μου»¹⁸.

Ὁ ὅσιος γνώριζε τὴν ἀρρώστια του, ποὺ ἦταν ἡ φρίκη του, ἡ

15. Πρὸβλ. *Α΄ Τιμ.* 1, 15.

16. Πρὸβλ. *Ἐφ.* 3, 8.

17. Πρὸβλ. *Μάρκ.* 1, 7.

18. *Ψαλμ.* 118, 32.

κόλασίς του, αλλά τὴν ἄφηνε στὸν Θεὸν μὲ τὴν σκέψη: Γιατί νὰ ἀνησυχῶ, ἀφοῦ ἀνῆκω στὸν Θεόν; Ἔτσι ὠθεῖτο ἀπὸ τὸν ψυχικό του κόσμο στὴν πορεία του, γι' αὐτὸ καὶ τὸν ἐνίσχυσε ὁ Θεός. Ὁ φυσικός δηλαδὴ ἄνθρωπος, ὅταν δὲν ἀλλοιωθῆ ἀπὸ τὴν ἐπιτήδευσι, τὴν τεχνικότητα καὶ τὸ πείσμα τοῦ ἐγωισμοῦ του, ὁδηγεῖται φυσιολογικά στὸν Θεόν, ἀφοῦ ὁλόκληρο τὸ σύμπαν εἶναι κεκλημένο γιὰ τὸν Θεόν. Ὁ κάθε ἄνθρωπος, καὶ ὁ υἱὸς τῆς πόρνης καὶ ὁ υἱὸς τοῦ τελώνου καὶ ὁ υἱὸς τοῦ δικαίου, ὅλοι εἶναι κεκλημένοι γιὰ τὴν βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Ἀποτυγχάνει τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν μόνον ἐκεῖνος ποὺ δὲν θέλει νὰ ἐπιτύχη, ἐκεῖνος ποὺ ἐπιδιώκει μὲν τὸν Θεόν, ἀλλὰ τελικῶς ἐπικρατεῖ καὶ ὑψοῦται ὁ ἑαυτός του ὡς θεός.

Ἐνῶ λοιπὸν ὁ ὅσιος περπατοῦσε μὲ τὸν πόνο του καὶ μὲ τὴν ἀρρώστια του τὴν ὁποία ἀγαποῦσε, τὸν ἐπισκέφθηκε ἡ ἀντίληψις, ἡ βοήθεια τοῦ Θεοῦ. Ἡ νόσος ἀφαιρέθηκε ἀπὸ τοὺς ὤμους του σὰν ἓνα βαρὺ φορτίο, καὶ τοῦ λοιποῦ προθύμως τὴν ὁδὸν διήνε καὶ τερπόμενος ἔψαλλεν «Ὁδὸν ἐντολῶν σου ἔδραμον, Κύριε, ὅταν ἐπλάτυνας τὴν καρδίαν μου». Ἦταν φυσικὸ νὰ προσεύχεται ὁ ὅσιος μὲ ψαλμικὸ στίχο, διότι ἀπήγγειλε τὸ Ψαλτήρι ἀπὸ στήθους.

Ἀλλὰ ποιὸ εἶναι τὸ νόημα τοῦ ψαλμικοῦ αὐτοῦ στίχου; Πρῶτον, ὅτι δὲν μποροῦσε νὰ κάνη τίποτε μόνος του, οὔτε περίμενε νὰ γίνῃ κάτι. Πήγαινε ἀπλῶς γιὰ νὰ ὑποταχθῆ, νὰ γίνῃ σκλάβος σὲ ὅλους τοὺς σκλάβους τοῦ Θεοῦ ποὺ ἀγωνίζονταν ἐκεῖ, χωρὶς σχέδιο, χωρὶς προσδοκία, σὰν νὰ μὴν εἶναι τίποτε. Διότι καὶ τὸ ἐλάχιστο νὰ ζητᾶς, νὰ περιμένῃς ἢ νὰ θεωρῆς ὅτι εἶσαι στὸ μοναστήρι, τὰ χάνεις ὅλα.

Ἡ προθυμία, τὸ δόσιμο τῆς καρδιάς, τὸ ἀνοιγμα τῶν σπλάγχχνων καὶ τῆς διανοίας μας στὸν Θεόν, τὸ ἐλάφρωμα τῆς λύπης μας, τὰ σημάδια αὐτὰ τῆς θείας χάριτος ἔρχονται, ὅταν ἐγῶ

ΧΑΡΙΣΜΑΤΙΚΗ ΟΔΟΣ

δώσω τὸν ἑαυτὸ μου στὸν Θεὸν μὲ τὴν ἐπίγνωσι ὅτι εἶμαι ἕνα βαρὺ φορτίο, ἕνα σακκὶ ἄχρηστο ἐπάνω στὴν γῆ, ποὺ θέλουν νὰ τὸ πετάξουν. Ὅταν δὲν περιμένω τίποτε ἀπὸ τὸν Θεόν, τότε ἔρχεται ὁ Θεὸς καὶ ἐλαφρώνει τὴν καρδιά μου.

Ἐμεῖς, ὅταν πᾶμε νὰ προσευχηθοῦμε, ἐπειδὴ δὲν ἔχομε προθυμία, ἐπειδὴ δὲν νοιώθουμε τὸν Θεόν, ἐπειδὴ ὁ Θεὸς μᾶς φαίνεται ἀγνωστος, βαρὺς, κατηφής, ὅτι δὲν μᾶς ἀγαπάει, ὅτι δὲν ὑπάρχει γιὰ μᾶς, ἐγκαταλείπομε τὴν προσευχή. Μὰ ἀκριβῶς, ὅταν ἐγκολπωθῶ τὴν βαρύτητα, ὅταν καταλάβω ὅτι πρέπει νὰ προσεύχωμαι μέσα στὸ σκοτάδι μόνος, ὅταν δέχομαι τὴν κόλασι καὶ τὴν φυλακὴ τῆς κολάσεώς μου καὶ προσεύχωμαι ἐκεῖ μέσα χωρὶς ἐλπίδα, χωρὶς Θεόν, χωρὶς ἀκτῖνα φωτός —διότι δὲν τὰ ἀξίζω αὐτά—, τότε δρᾷ ὁ Θεός· τότε ἔρχεται καὶ μοῦ παίρνει τὸ βάρος ἀπὸ τὴν καρδιά, μὲ ἐλαφρώνει.

Ἐπομένως, δὲν ἐλκύει τὸ τρέξιμό μου τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἀλλὰ τὸ δόσιμό μου, ὁ κόπος μου, ἡ ἀφιέρωσίς μου. Τὸ τρέξιμο θὰ μοῦ τὸ δώσῃ ὁ Θεός, ἀπὸ τὴν στιγμή ποὺ ἐγὼ θὰ κενωθῶ καὶ θὰ ἀποταχθῶ τὸν ἑαυτὸ μου, μὲ τὸ νὰ δεχθῶ νὰ ἐνσαρκώσω ὅλο τὸ φρόνημα τῆς Ἐκκλησίας.

Καταλαβὼν δὲ τὰ περὶ τὸ Μεροκούριον μοναστήρια καὶ θεασάμενος τοὺς οὐρανίους ἐκείνους ἄνδρας... πλήρης δακρύων ἐγένετο... Καὶ αὐτοὶ δὲ θεασάμενοι παλαιὸν φρόνημα ἐν νεαρῷ σώματι, ἦθους τε πῆξιν καὶ κατάστασιν εὐχρηστον... ἐγνώσαν προορατικῶ ὄμματι τὴν ἐπ' αὐτῶ μέλλουσαν πολυπλασιάζεσθαι χάριν τοῦ Πνεύματος... Καὶ εὐλογίαις αὐτὸν κατεπλούτησαν καὶ ἐνχαῖς ἐπεστήριξαν. Οὐ πολὺ τὸ ἐν μέσῳ, καὶ γράμματα καταπληκτικὰ καὶ ἀπειλαὶ φορικώδεις παρὰ τοῦ πάσης τῆς χώρας ἐπικρατοῦντος τὰ μοναστήρια κατελάμβανεν ὡς εἴ τις τολμήσειε χεῖρα ἐπιβαλεῖν κληρικῶ τῷ τοιῷδε, τὴν χεῖρα μὲν αὐτοῦ

ἀποκόπτεσθαι, τὸ δὲ μοναστήριον τούτου δημεύεσθαι. Ὑφ' ὧν καταπλαγέντες οἱ τῶν μοναστηριῶν ἐξάρχοντες, ἐβουλεύσαντο τοῦτον ἐφ' ἕτερον κράτος ἐκπέμψασθαι, κάκεισε τὸ ἅγιον σχῆμα ἐνδύσασθαι, καὶ ἐαντοὺς ἀπειράστους φυλάξει τῆς τῶν κρατούντων ἀγανακτήσεως.

Ὁ ὅσιος Νεῖλος ἦταν πλούσιος καὶ εἶχε περίοπτη θέσι. Ἐφησε ὅμως ξαφνικὰ τὰ πάντα καὶ ἔφθασε στὰ μοναστήρια τῆς περιοχῆς τοῦ Μερκουρίου. Οἱ μοναχοί, βλέποντάς τον, προέβλεψαν ὅτι θὰ πολλαπλασιασθῇ ἡ χάρις τοῦ Πνεύματος σὲ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο. Ἀλλὰ δὲν πέρασε πολὺς καιρὸς, καὶ οἱ συγγενεῖς του ἀπευθύνθησαν στὸν ἐπιτόπιο ἄρχοντα. Τότε ἐκεῖνος διέταξε: Ὅποιος τολμήσῃ νὰ κἀνῃ τὸν Νεῖλο μοναχό, θὰ τοῦ κοπῇ τὸ χέρι, θὰ δημευθῇ ἡ περιουσία τοῦ μοναστηριοῦ, καὶ τὸ μοναστήρι θὰ κλείσῃ.

Μόλις ἄκουσαν τὴν ἀπόφασιν οἱ προεστῶτες τῶν μοναστηριῶν—δὲν ἦταν μόνον ἓνα μοναστήρι στὴν Καλαβρία, ἀλλὰ κοινότητα πολλῶν μοναστηριῶν ὅπως στὸ Ἅγιον Ὄρος—, φοβήθηκαν καὶ ἀπεφάσισαν νὰ στείλουν τὸν Νεῖλο σὲ ἄλλο κράτος γιὰ νὰ λάβῃ τὸ Σχῆμα.

Ἄθρει δὴ καὶ τότε ἦν ὁρᾶν πάλιν ἀγγέλον καὶ διαβόλον, τοῦ μὲν ὅπως τὸν ἄνδρα τοῦτον ἀπαλλάξῃ τοῦ ταραχώδους καὶ σκοτεινοῦ τούτου βίου καὶ πρὸς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ἣτις ἐστὶν ὁ βίος τῶν διὰ Κύριον ἀσκονμένων, ἐξάξας, τῷ Θεῷ προσοικειώσῃ, καὶ ἄλλον Μωϋσέα ποιήσῃ τοῦ δὲ πᾶσαν μηχανὴν καὶ πάντα λίθον κινῶντος, ὅπως τὸ τοιοῦτον ἀγαθὸν ἐμποδίσῃ, ὅπερ ἀδύνατον ἀπεδείχθη. [5]

Ἐνας ἄγγελος καὶ ἓνας διάβολος παλεύουν. Ποιὸς θὰ νικήσῃ;

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ	VII
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	IX

ΧΑΡΙΣΜΑΤΙΚΗ ΟΔΟΣ

1. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ	1
2. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ	59
3. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ	135
4. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ	207

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ

Α. ΠΙΝΑΚΕΣ ΧΩΡΙΩΝ	259
Β. ΠΙΝΑΞ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΝΝΟΙΩΝ	266

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΑΡΧΙΜ. ΑΙΜ
ΙΛΙΑΝΟΥ ΣΙΜΩΝΟΠΕΤΡΙΤ
ΟΥ ΧΑΡΙΣΜΑΤΙΚΗ ΟΔΟΣ
- ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΟΝ ΒΙΟ ΤΟΥ
ΟΣΙΟΥ ΝΕΙΛΟΥ ΤΟΥ ΚΑΛΑΒ
ΡΟΥ ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΤΗΘΗΚΕ
& ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΘΗΚΕ ΣΤΟ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ
ΤΗΣ ΙΝΔΙΚΤΟΥ ΜΕ ΕΠΙΜΕ
ΛΕΙΑ ΚΕΙΜΕΝΟΥ - ΣΧΟΛΙΑ
ΣΜΟ ΙΕΡΟΥ ΚΟΙΝΟΒΙΟΥ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΘΕΟ
ΤΟΚΟΥ ΤΥΠΩΘΗΚΕ ΣΤΟΥΣ
ΑΦΟΥΣ ΒΓΟΝΤΖΑ & ΒΙΒΛΙΟ
ΔΕΤΗΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΟΝ ΣΑ
ΚΗ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟ ΤΟΝ
ΜΑΡΤΙΟ ΤΟΥ 2009 ΓΙΑ
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ ΤΗΣ ΕΚΔΟΤΙ
ΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΙΝΔΙΚΤΟΣ

Ἄριθμός Ἐκδόσεως: 313

Α' Ἐκδοση: Νοέμβριος 2008

Ἀντίτυπα Α' Ἐκδόσεως: 3.000

Β' Ἐκδοση: Μάρτιος 2009

Ἀντίτυπα Β' Ἐκδόσεως: 3.000

ΑΛΛΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΑΡΧΙΜ. ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΥ ΣΤΗΝ ΙΝΔΙΚΤΟ

– ΛΟΓΟΙ ΑΣΚΗΤΙΚΟΙ

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΟΝ ΑΒΒΑ ΗΣΑΪΑ

Προλογος: ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ ΠΛΑΚΙΔΑΣ DESEILLE

ISBN: 960-518-257-2, σελ. 544.

– ΛΟΓΟΣ ΠΕΡΙ ΝΗΨΕΩΣ

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΟΝ ΑΓΙΟ ΗΣΥΧΙΟ

Προλογος: ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΔΙΟΚΛΕΙΑΣ ΚΑΛΛΙΣΤΟΣ WARE

ISBN: 978-960-518-302-8, σελ. 632.

– ΠΕΡΙ ΘΕΟΥ ΛΟΓΟΣ ΑΙΣΘΗΣΕΩΣ

ΟΚΤΩ ΚΕΙΜΕΝΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

ISBN: 960-518-192-4, σελ. 216.

– ΠΕΡΙ ΖΩΗΣ ΛΟΓΟΣ ΕΛΠΙΔΟΣ

ΟΚΤΩ ΚΕΙΜΕΝΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

ISBN: 960-518-250-5, σελ. 256.